
3 Begroting 2013

Aan de orde is **de aanbidding van de begroting voor het jaar 2013**.

De voorzitter:

Ik geef het woord aan de minister van Financiën.

Minister De Jager:

Mevrouw de voorzitter. Het is deze maand precies vier jaar geleden dat in de Verenigde Staten de financiële wereld onderuitging. De crisis die daarop volgde, wil maar niet wijken. Er waren de afgelopen jaren wel periodes die rustiger leken. Dan kregen we hoop dat het voorbij was, maar steeds stuwde de dure financiële en economische tegenwind het water weer hoog tegen de dijken op. Uit internationale vergelijkingen blijkt dat we het nog altijd beter hebben dan de meeste mensen in de wereld, maar de gevoelstemperatuur ligt een stuk lager. Mensen maken zich terecht zorgen over hun baan, over de haperende woningmarkt en over de omzet van hun bedrijf. Nederland zal de komende jaren dan ook een flinke slag moeten leveren om de welvaart te behouden en de rust te laten terugkeren.

Vorig jaar sprak ik op Prinsjesdag over een nieuwe storm die vanuit Europa opstak. Het gat dat de vorige recessie in de overheidsfinanciën sloeg, was nog niet gedicht of de volgende tijdelijke neergang stond al voor de deur. En nog altijd is het zeer onrustig, want de internationale economie en ons mondiale financiële stelsel vertonen aanhoudend grote onzekerheden. De groeiverwachtingen voor de komende jaren zijn gematigd. Nederland heeft een open economie. Dat maakt ons land gevoelig voor ontwikkelingen in de wereld. Opkomende economieën als China, Brazilië en India houden de stijgende lijn nog wel behoorlijk vast, maar de Verenigde Staten lopen vertraging op.

Europa is en blijft belangrijk voor ons. Nederland is de toegangspoort tot Europa. Zelfs nu profiteren we van de export, maar tegelijkertijd drukt de worsteling binnen de eurozone als een zware last op onze schouders.

De vergrijzing speelt ook een rol. Onze beroepsbevolking krimpt de komende jaren. We moeten daarom rekening houden met een langzamer economisch tempo. De inkomsten van de overheid gaan dan ook omlaag. Dat staat haaks op hoge en stijgende uitgaven, want ons uitgavenpatroon is nog altijd gebaseerd op de groeicijfers die we rond het jaar 2000 hadden. Tel dat allemaal maar bij elkaar op: minder inkomsten, te hoge uitgaven, grote risico's. De uitkomst daarvan kan alleen maar zijn dat veranderingen onontkoombaar zijn, want niemand kan op den duur meer blijven uitgeven dan er binnenkomt.

De kredietcrisis en de schulden crisis hebben de economie en de overheidsfinanciën geraakt, zoals aanhoudend hoog water de dijken aantast. Reparatie en versterking daarvan verdragen geen uitstel. Om beter bestand te zijn tegen een eventuele volgende schok in de economie moet het begrotingstekort omlaag en moet er worden hervormd, want alleen daarmee kunnen we de veerkracht van Nederland vergroten. De afgelopen jaren is de overheid een aantal malen financieel bijgesprongen, maar de overheid kan geen permanent vangnet zijn voor de hele economie. Onze economie moet juist op eigen kracht een

opnieuw aanwakkerende wind kunnen weerstaan. Dat is een voorwaarde voor structureel gezonde overheidsfinanciën. Dan kunnen we ook in de toekomst zieken de zorg geven die ze nodig hebben. Dan kunnen jonge mensen op school en op de universiteit hun talenten blijven ontwikkelen. Dan houden we Nederland hoog als een van de beste plekken op de aardbol om te wonen, om te werken en om te leven.

Maar zoals gezegd: dat gaat niet vanzelf. Nadat Nederland in 2011 voor de tweede keer in een recessie belandde, was er deze lente een extra krachtsinspanning nodig. Na het mislukken van de Catshuisbespreking hebben VVD, CDA, D66, GroenLinks en ChristenUnie een dijkdoorbraak helpen voorkomen. Gezonde overheidsfinanciën als onderdeel van een schokbestendige en veerkrachtige economie waren het uitgangspunt van het begrotingsakkoord. Dat akkoord is de basis van de Miljoenennota 2013; we moderniseren de arbeidsmarkt, we verhogen de pensioenleeftijd en we hervormen de woningmarkt. Met dat extra pakket van ruim 12 miljard euro brengen we het tekort terug tot 2,7%, ruim onder de grens van 3%. Daarmee is al veel bereikt, maar we zijn er nog niet. Zoals ik vorig jaar ook al benadrukte: we gaan het allemaal voelen.

Ik ben mij er goed van bewust dat het nu niet aan mij is om in te vullen wat er de komende jaren precies gaat gebeuren. De bal ligt primair in de Kamer en bij het nieuw te vormen kabinet, maar ik schets nog een keer de harde werkelijkheid. We brengen het tekort terug van 3,8% dit jaar naar 2,7% volgend jaar, maar ook met de maatregelen uit het begrotingsakkoord geeft de overheid volgend jaar nog elke dag 46 miljoen euro meer uit dan er binnenkomt. Met andere woorden: onze dijken hebben het gehouden maar de kustversterking is nog niet klaar.

Het demissionaire kabinet heeft voor zijn opvolger een analyse gemaakt van de kwetsbaarheden, de kwetsbaarheden in eigen land maar ook die in Europa. De overheidsfinanciën, de financiële sector, de huishoudens en het bedrijfsleven. De afgelopen tijd is er al veel gebeurd om Nederland schokbestendiger en veerkrachtiger te maken. In deze Miljoenennota staat ook welke er nog liggen voor een volgend kabinet, want de storm is nog niet geluwd en er moet nog veel werk worden verzet om ons land in alle opzichten hoog en droog te houden. Maar daar zijn wij Nederlanders heel goed in.

Mevrouw de voorzitter. Ik heb nog een laatste punt. Dit is voor een minister van Financiën natuurlijk een uitgelezen moment om met iets nieuws te komen. Zo laat je zien dat je weet waar de moderne tijd om vraagt, om slimme en goed doordachte oplossingen. Ik ga zo meteen de Miljoenennota 2013 en alle andere begrotingsstukken en de Prinsjesdagstukken tevoorschijn halen om aan u te overhandigen. Dat is een van de mooiste tradities van dit land, een traditie die we uiteraard in ere houden. Maar ik voeg er vandaag nog iets aan toe. In het beroemde prachtige Prinsjesdagkoffertje zit vandaag ook een Prinsjesdagta-
blet.

(applaus en geroffel op de bankjes)

Minister De Jager:

Zodra u de rijksbegrotingsstukken in ontvangst hebt genomen – u krijgt ze eerst – zet ik de digitale versie in één beweging online in de app Prinsjesdag 2012. Dat scheelt, zo is berekend – het past in de fact checker – zo'n 10.000 kilo aan drukwerk. En dat levert dus ook een besparing op, want alle beetjes helpen.

Mevrouw de voorzitter. De begroting voor 2013 is op een bijzondere manier tot stand gekomen. De basis ervan is immers eind april in dit huis gelegd. Het zijn dagen en nachten waaraan ik met een zeer positief gevoel terugdenk. Het proces was vlot, doelgericht en open. Hieruit sprak een gedeeld gevoel van urgentie. U en uw Kamer maken zich nu op voor de wisseling van de wacht. Daarom wil ik de Kamer bedanken voor de goede samenwerking van de afgelopen jaren en u voor uw prettige voorzitterschap. Het doet mij genoegen u nog eenmaal de begroting van het volgende jaar te kunnen aanbieden.

(applaus)

De voorzitter:

Gaat u de digitale versie nu online in de app zetten terwijl wij kijken? Ik merk dat het al is gebeurd. U leidde de aandacht dus af van de strik?

Minister De Jager:

Ik heb de stukken eerst aan u aangeboden en daarna heb ik dit gedaan.

De voorzitter:

Het is een mooie nieuwe ontwikkeling!

Ik dank de minister van Financiën. De behandeling van de begroting is aan de nieuwe Kamer.